

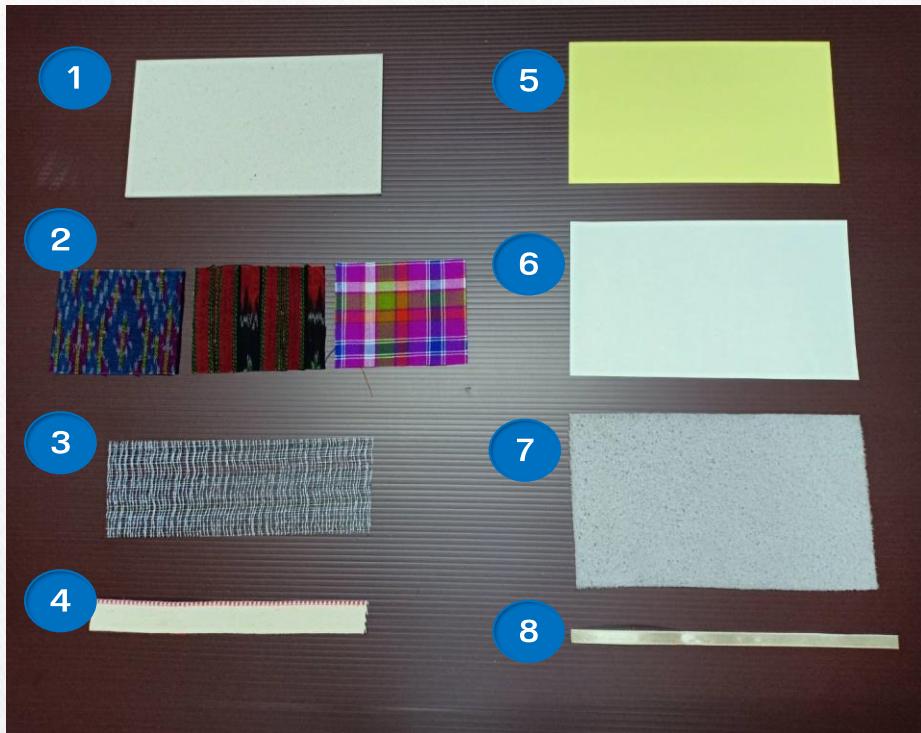

สมุดทำมือ (จากผ้าทอท้องถิ่น)

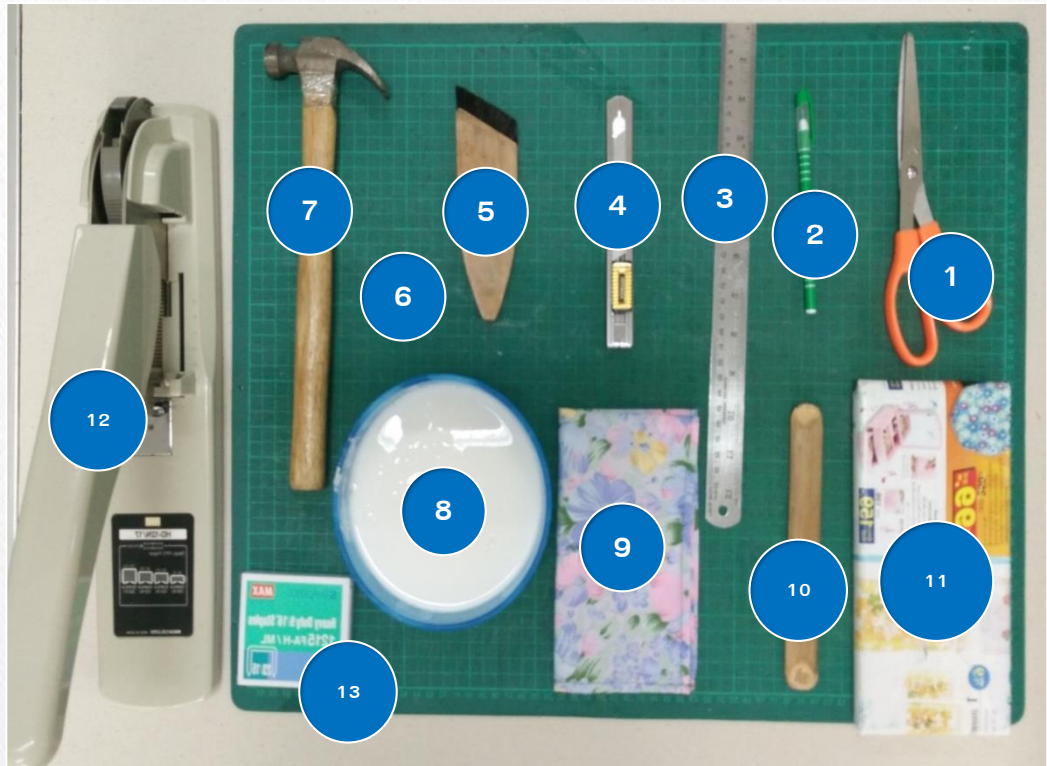
**อุปกรณ์และวัสดุ
ที่ใช้ทำสมุด**

วัสดุที่ใช้ทำเล่ม

1. กระดาษแข็ง NO.24
2. ผ้าไหมมัดหมี่/ผ้าขาวม้า
3. ผ้ามุ้ง
4. ผ้าคิ้ว
5. กระดาษการ์ดสี
6. กระดาษถนอมสายตา
7. ฟองน้ำ
8. ริปบิ้น

อุปกรณ์ที่ใช้ทำเล่ม

1. กรรไกร

8. กาว

2. ปากกา

9. ผ้าเช็ดกาว

3. ไม้บรรทัด

10. ไม้เหนียน

4. คัตเตอร์

11. ที่ทับกระดาษ

5. แปรงதாகาว

12. ที่เย็บกระดาษ

6. แผ่นรองตัด

13. ลวดเย็บกระดาษ

7. ค้อน

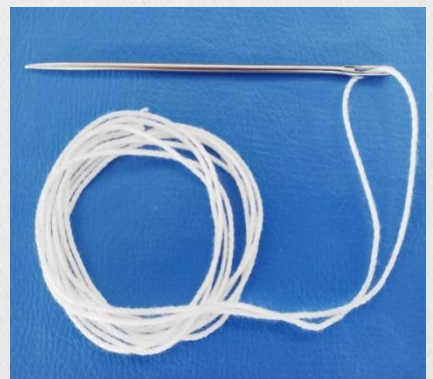
อุปกรณ์ที่ใช้ทำเล่ม (ต่อ)

เครื่องอัดหนังสือ

เครื่องเจาะหนังสือ

เข็มและด้ายเย็บ
หนังสือ

**การเตรียม
ตัวเล่มสมุด**

ขั้นตอนการเตรียมตัวเล่มสมุด

1. การทำกระดาษลายเส้น

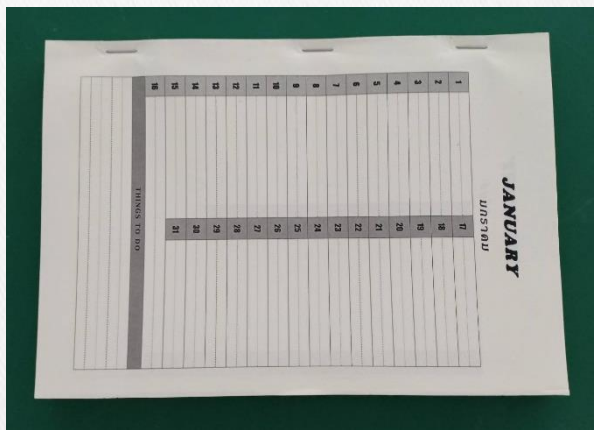
การทำกระดาษลายเส้น โดยออกแบบลายเส้นด้านในของสมุดตามแบบที่ต้องการ จัดทำต้นแบบแล้วนำไปถ่ายเอกสารตามจำนวนที่ต้องการ ใช้กระดาษถนอมสายตา ความหนาของสมุดประมาณ 70 หน้า

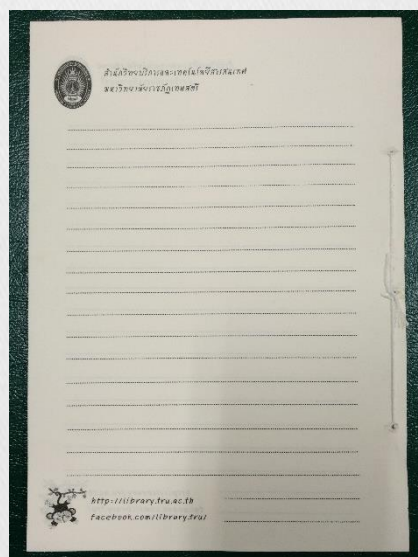
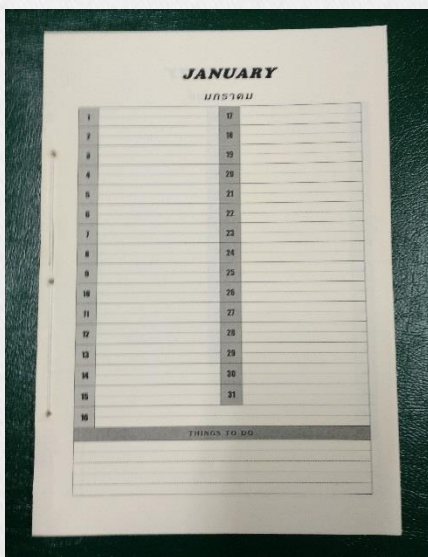
ขั้นตอนการเตรียมตัวเล่มสมุด (ต่อ)

2. การเย็บสัน

การเย็บสัน ใช้ที่เย็บกระดาษ เย็บห่างจากสันประมาณ 5 มิลลิเมตร จำนวน 3 จุด และใช้ค้อนทุบลวดเย็บกระดาษให้เรียบ หรือจะใช้สว่านเจาะที่สันหนังสือจำนวน 3 รู ให้ห่างเท่า ๆ กัน และให้ห่างจากขอบบนประมาณ 5 เซนติเมตร แล้วจึงเย็บด้วยเข็มใหญ่ที่ร้อยด้ายไว้ โดยเริ่มร้อยที่รูกลางๆ เข้าออกสลับกันจนปลายทั้งสองมาบรรจบกันดึงเชือกให้ตึงแล้วผูกให้แน่นด้วยเงื่อนตาย ใช้ค้อนทุบตรงรูที่เจาะทุกรูและที่ปมเชือกให้เรียบ

การเย็บสันแบบวิธีใช้ที่เย็บกระดาษ

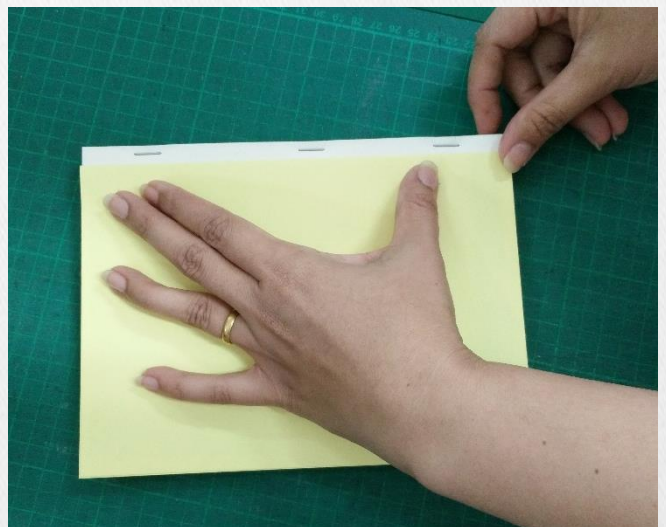

การเย็บสันแบบวิธีเจาะและร้อยด้าย

ขั้นตอนการเตรียมตัวเล่มสมุด (ต่อ)

3. กระดาษปิดปกและใบรองปก

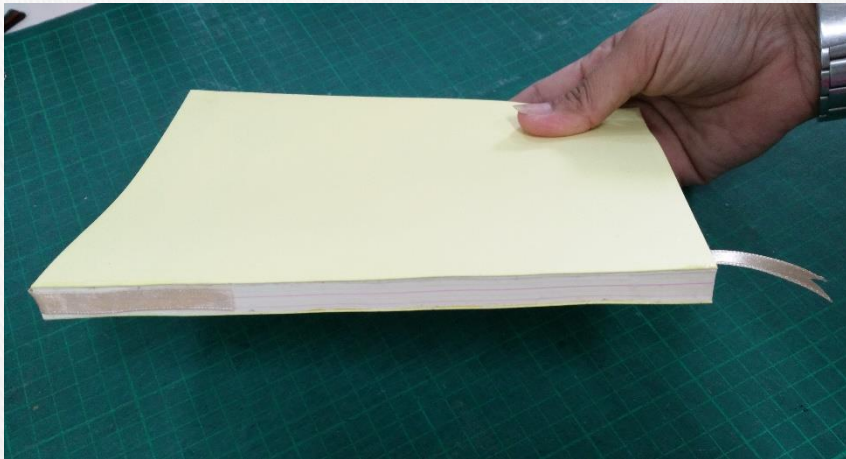
กระดาษปิดปกและใบรองปก โดยใช้กระดาษสีหรือกระดาษที่มีเนื้อหาเหนียวพับครึ่ง ตัดให้มีขนาดมากกว่าความกว้างและความยาวของสมุดเล็กน้อยจำนวนสองชิ้น ทากาวเป็นแถบแคบๆ ที่ขอบสันสมุดให้ล้าแนวตะเข็บที่เย็บประมาณ 1 เซนติเมตร แล้วทาบกระดาษปิดปก ให้สันกระดาษด้านที่พับเสมอกับขอบสมุด ทำอย่างเดียวกันกับอีกด้านหนึ่งของเล่ม แล้วตัดริมกระดาษปิดปกให้เสมอกับขอบสมุดทั้งสามด้าน

ขั้นตอนการเตรียมตัวเล่มสมุด (ต่อ)

4. ติดริบบิ้น

ติดริบบิ้น โดยใช้ริบบิ้นขนาดกว้าง 5 มิลลิเมตร ตัดความยาวเท่ากับตัวเล่มและบวกเพิ่มอีก 10 เซนติเมตร เพื่อติดยึดกับสันด้านบนของสมุด แทรกไว้ในหน้ากลางเล่มสมุด และเหลือส่วนท้ายของริบบิ้นให้เลยออกมาจากตัวเล่มประมาณ 4 เซนติเมตร

5. ติดผ้าคิ้ว

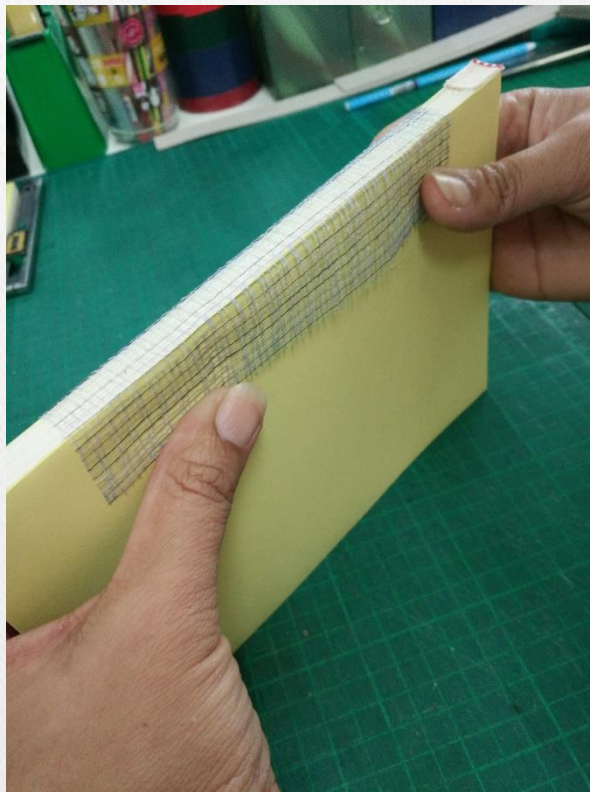
การติดผ้าคิ้ว โดยตัดผ้าคิ้วขนาดกว้างเท่ากับสันของสมุด และติดที่ขอบบนและขอบล่างของสันสมุด

ขั้นตอนการเตรียมตัวเล่มสมุด (ต่อ)

6. ตัดผ้ายึดสันหรือผ้ามุ้ง

ตัดผ้ายึดสันหรือผ้ามุ้ง โดยตัดผ้ามุ้งขนาดกว้างกว่าความหนาของสันสมุดประมาณ 5 เซนติเมตร และยาวน้อยกว่าของความยาวของสันสมุด ประมาณ 5 เซนติเมตร ตัดลงกึ่งกลางสันสมุดที่ทากาวไว้แล้ว และให้มีส่วนที่ยื่นออกไปด้านหน้าและด้านหลังละประมาณ 2.5 เซนติเมตร จากนั้นวางพับไว้ให้กาวแห้ง

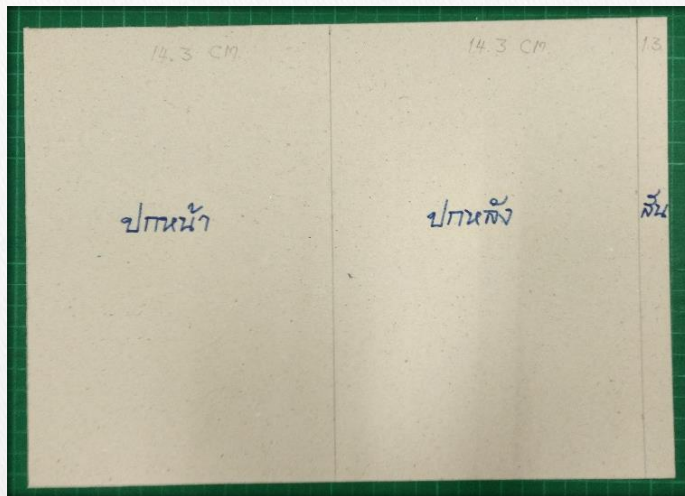

**การเตรียม
ปกแข็งเล่มสมุด**

ขั้นตอนการเตรียมปกแข็งของสมุด

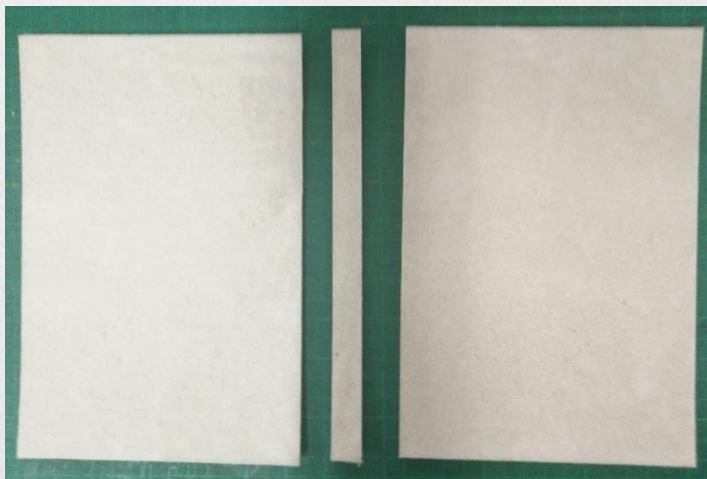
1. การวัดและตัดกระดาษแข็งทำปกและสัน

วัดกระดาษแข็งทำปก จำนวน 2 ชิ้น ขนาดกว้างเท่ากับความกว้างของสมุดและยาวมากกว่าความสูงของสมุด 5 มิลลิเมตร และวัดกระดาษแข็งทำสัน จำนวน 1 ชิ้น ขนาดกว้างเท่ากับความกว้างของสันสมุดและยาวเท่ากับความสูงของแผ่นปก

2. การเตรียมฟองน้ำติดแผ่นปกแข็ง

ใช้ฟองน้ำขนาดความหนา 4 มิลลิเมตร ตัดฟองน้ำให้มีขนาดเท่ากับปกกระดาษแข็ง ทากาวที่ปกกระดาษแข็งและติดฟองน้ำที่แผ่นปกกระดาษแข็ง จากนั้นตัดฟองน้ำให้เสมอกับปกสมุด และอัดโดยใช้เครื่องอัดกระดาษเพื่อให้เรียบเป็นเนื้อเดียวกับปกสมุด จากนั้นตัดแยกชิ้นส่วน

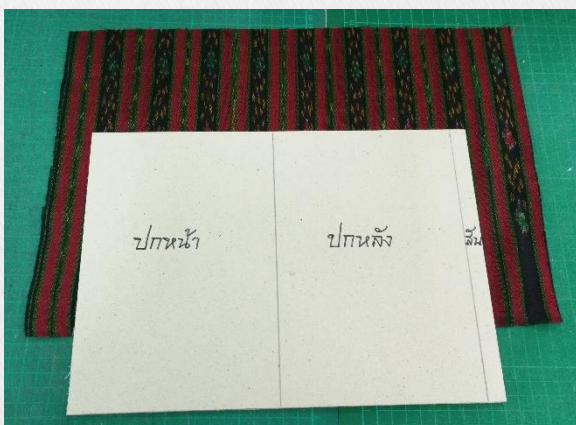
ขั้นตอนการเตรียมปกแข็งของสมุด (ต่อ)

3. การเตรียมผ้าหุ้มสันปกและปกทั้งสองด้าน

วัดและตัดผ้าทอท้องถิ่นสำหรับหุ้มสันปกกับปกทั้งสองด้าน จำนวน 1 ชิ้น ขนาดกว้างเท่ากับความกว้างของหนังสือและยาวมากกว่าความสูงของสมุด 5 มิลลิเมตร และบวกเพิ่มอีกด้านละ 3 เซนติเมตร ทั้ง 4 ด้าน เพื่อพับเก็บเข้าด้านใน

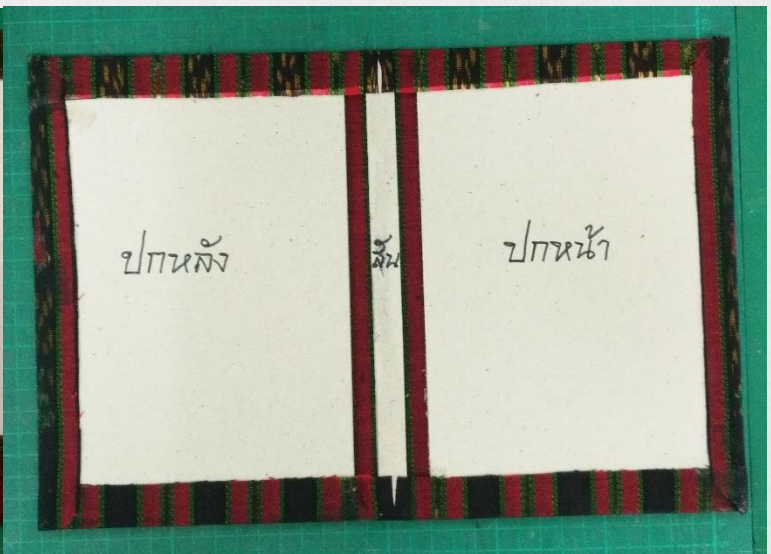
ผ้าทอท้องถิ่น

ขั้นตอนการเตรียมปกแข็งของสมุด (ต่อ)

4. การประกอบปกแข็งของสมุด

- 1) นำกระดาษแข็งทั้ง 3 ชั้น วางลงบนผ้าหุ้มปกโดยให้แผ่นปกทั้งสองวางห่างจากแผ่นสันข้างละ 1 เซนติเมตร แล้วขีดเส้นผนึกสันและแผ่นปกทั้งสองที่ผ้าหุ้มปก
- 2) ทากาวและผนึกกระดาษแข็งบนผ้าหุ้มสันทั้งสามชั้นตามแนวที่ขีดไว้ แล้วรีดให้เรียบด้วยเศษผ้าสะอาด
- 3) ทากาวติดที่ผ้าหุ้มปกด้านบนและล่างแล้วพับเข้าด้านในแล้วรีดให้เรียบ
- 4) ตัดมุมผ้าทั้ง 4 มุมออกเล็กน้อยเพื่อไม่ให้ผ้าซ้อนทับกับหนามากเกินไป จากนั้นทากาวติดให้สนิทกับขอบปก

การเข้าเล่มสมุด

ขั้นตอนการเข้าเล่มสมุด

1. การจัดเล่มสมุด (ที่เย็บเล่มและติดใบรองปกและผ้ายึดสันเรียบร้อยแล้ว)

จัดเล่มสมุดกับปกที่ประกอบแล้ว โดยให้ตัวเล่มสมุดอยู่กึ่งกลางปก โดยขอบบนและล่างของปกจะยื่นออกมาเท่าๆ กัน ดึงให้เล่มสมุดแนบสนิทกับสันปกแล้ววางไว้

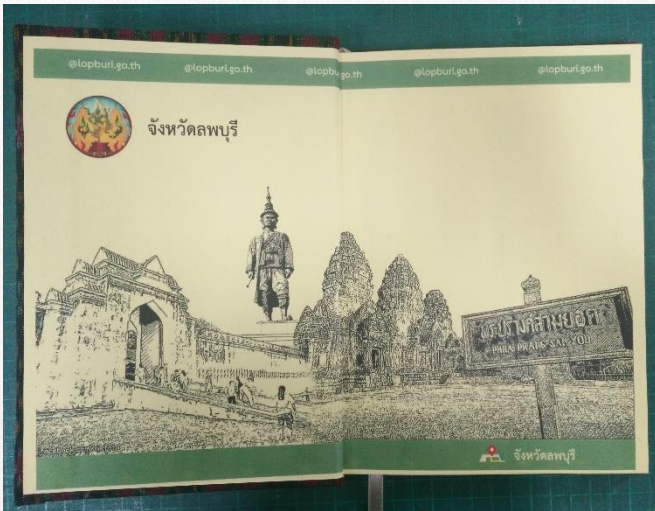

2. ค่อย ๆ เปิดปกด้านบนออกวางราบกับพื้น ใช้มือข้างหนึ่งกดเล่มสมุดไว้อย่าให้เคลื่อนที่ ทากาวบริเวณส่วนที่ยึดสัน บานพับ และที่แผ่นปกด้านใน เว้นบริเวณขอบปก โดยรอบประมาณ 3 - 5 มิลลิเมตร

ขั้นตอนการเข้าเล่มสมุด (ต่อ)

- ยกแผ่นปกขึ้นปิดกับตัวเล่มสมุดให้เข้าที่ จัดให้ขอบกระดาษใบปิดปกอยู่ห่างจากริมปกแข็งเท่าๆ กันแล้วใช้เศษผ้าสะอาดกดและถูให้เรียบ ใช้ไม้เนียนกดร่องรอยบานพับตลอดแนว
- พลิกเล่ม ทำกับปกอีกด้านหนึ่งเช่นเดียวกับที่กล่าวแล้วในข้อ 2 และ 3

ขั้นตอนการเข้าเล่มสมุด (ต่อ)

5. ติดตราสัญลักษณ์ที่เตรียมไว้ ที่มุมบนด้านขวาของสมุด โดยวัดจากด้านบนและด้านขวา ด้านละ 1 เซนติเมตร ปรับแต่งให้สวยงาม

6. นำสมุดที่จัดทำเรียบร้อยแล้วเข้าเครื่องอัดหนังสือ ทิ้งไว้อย่างน้อย 10 นาที จากนั้นนำตัวเล่มสมุดออกตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้ง

ขั้นตอนการเข้าเล่มสมุด (ต่อ)

7. บรรจุซองพลาสติก นำสมุดที่เข้าเล่มและตรวจความเรียบร้อยแล้ว ใส่ซองพลาสติก
พับปากซองและติดตราสัญลักษณ์ทับซอง เพื่อรักษาสภาพให้สวยงาม

จัดทำโดย

หน่วยบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

งานเทคนิคสารสนเทศ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี